

Ravijuhendi " Infektsioonikontrolli standard- ja isolatsiooninõuded" käsitusala

Käsitusala koostatud 27.01.2022

Ravijuhendi pealkiri	Infektsioonikontrolli standardnõuded
Peamine kasutajate sihtrühm	Kõik tervishoiuasutuste ja hooldekodude töötajad (sh juhtivtöötajad) ja teenuste osutajad (sh koostööpartnerid)
Hõlmatud isikud/ patsiendid ja alarühmad	Kõik tervishoiuasutustes ja hooldekodudes töötavad ja viibivad inimesed
Ravijuhend käsitleb järgmisi teemasid	<ul style="list-style-type: none"> • Kätehügieeni nõuded ja vahendid • Isikukaitsevahendite kasutamine • Aseptiliste protseduuride ja steriilsete piirkondade käsitlemise nõuded • Töölaste löike- ja torkevigastuste ennetamine • Diagnostika-, põetus- ja hooldusvahendite ning tööpindade puhastamine ja/või desinfektsioon • Standardsed puhastusvahendid ja -praktika ning lisameetmed konkreetsete haigustekitajate korral ning lõppkoristusel • Tervishoiu- ja hooldekodutöötajate vaksineerimine • Patsiendi kaasamine infektsioonikontrollinõuete järgimisse
Ravijuhendis ei käsitleta järgmisi teemasid	<ul style="list-style-type: none"> • Tervishoiutekkestes infektsioonide diagnostika ja ravi • Infektsioonhaiguste puhangute käsitus • Riskiplaan pandeemia ohjamiseks • Meditsiiniseadmete puhastamiseks ja desinfektsiooniks sobivad ained • Toitlustuse, pesukäitluse ja jäätmekäitluse detailseid soovitusi • Tervishoiuasutuste planeerimine ja projekteerimine
Teised asjakohased Eesti ravijuhendid	Üldjuhendid: <ul style="list-style-type: none"> • Isolatsiooniabinõud. Terviseamet (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Juhendid/juhend_isolatsiooniabinoud_lisad_1_2.pdf) • Standardnõuded hoolekandeesutuses teenuse osutamiseks ja külastuste korraldamiseks, COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Juhendid/COVID19/standardnouded_hoolekandeesutuses_teenuse_osutamiseks_ja_kulastuste_korraldamiseks_08.10.2020_.pdf)

	<ul style="list-style-type: none"> • Haiglanakkustõrje standardid: Sotsiaalministeerium (https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/content-editor/vanaveeb/Nakkushaigused/juhendid/HNTstandardid.pdf) • Nakkushaiguste ennetamise ja tõrjealane tegevusjuhend hooldekodudele https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Juhendid/juhend_isolatsiooniabinoud_lisad_1_2.pdf • Mikroorganismide haiglasisesse leviku vältimise juhend (JKL-52, TÜK) • Käte hügieeni juhend (JKL-98) (TÜK) • Vere ja teiste kehavedelikega levivate infektsioonide vältimise ja töölase kokkupuutejuhtumi järgse tegutsemise juhend (JKL-17, TÜK) • Isolatsiooniabinõud (LKTH) • Standardsed ettevaatusabinõud infektsioonide leviku vältimiseks (LKTH) • Isolatsiooniabinõude rakendamise juhend (Pärnu Haigla) • Käte hügieeni juhend (KL/1-9.3/101-1, PERH) • Verega levivate infektsioonide ennetamise ja kokkupuutejuhtumi järgse tegutsemise juhend (RH/1-9.3/50-1, PERH) <p>Tekitajapõhised juhendid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metitsilliinresistentse stafülokoki haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (JKL-16) TÜK • ESBL-positiivsete enterobakterite haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (JKL-138) TÜK • Vankomütsiinresistentse enterokoki haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (JKL-203) (TÜK) • <i>Clostridium difficile</i> haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (JKL-155) • Leetrite haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (Pärnu Haigla) • <i>Clostridium difficile</i> haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (Pärnu Haigla) • Metitsilliinresistentse stafülokokkinfektsiooni leviku tõkestamise juhend (Pärnu Haigla) • Multiresistentsete gramnegatiivsete bakterite haiglasisesse leviku tõkestamise juhend (Pärnu Haigla) • Läbi vaadatakse ka IVKH, ITK juhendid, mis on seisuga 19.05.2021 vastavatest asutustest küsitud
<p>Kriitilised ja tähtsad tulemusnäitajad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>C. difficile</i> ja ümbriseta viiruste puudumine kätel • tervishoiu-/hooldekodutöötaja käte saastumise vähenemine / mikroorganismide hulga vähenemine kätel • tervishoiu-/hooldekodutöötaja tööriiete saastumise vähenemine • mikroorganismide hulga vähenemine pindadel / pindade saastumise vähenemine • multiresistentsete mikroorganismide hulga vähenemine

	<ul style="list-style-type: none"> • tervishoiu-/hooldekodutöötajate ja patsientide/klientide nakatumise/haigestumise vähenemine • multiresistentsete mikroorganismide poolt põhjustatud infektsioonide avaldumuse vähenemine • <i>Clostridioides difficile</i> poolt põhjustatud infektsiooni avaldumuse vähenemine • ümbrisega ja ümbriseta viiruste poolt põhjustatud infektsioonide avaldumuse vähenemine • noroviirusega nakatunud patsientide/klientide ja tervishoiu-/hooldekodutöötajate arvu vähenemine • noroviiruse puhangu kestus • mikroorganismide ülekandumise vähenemine • tervishoiutekkestes infektsioonide avaldumuse vähenemine • patsientide/klientide ning töötajate nakatumise vähenemine vaktsiiniväldivatesse haigustesse • antimikroobse resistentsuse vähenemine
--	---

Ravijuhendi struktuur, käsitletavat teemasid:

Eesti juhendi koostamisel võetakse aluseks Austraalias 2019. a valminud ravijuhend “*Australian Guidelines for the Prevention and Control of Infection in Healthcare*”. Käsitletakse kätehügieeni nõudeid ja vahendeid, isikukaitsevahendite kasutamist, aseptiliste protseduuride ja steriilsete piirkondade käsitlemist, aga ka löike- ja torkevigastuse ennetamist. Lisaks käsitletakse tööpindade ja korduvkasutatavate diagnostika-, põetus- ja hooldusvahendite puhastamist, nii rutiinseid puhastamise meetmeid kui lisameetmeid konkreetsete haigustekitajate korral ning lõppkoristusel. Ära tuuakse kontakt-, piisk- ja õhkisolatsiooni nõuded. Käsitletakse ka patsiendi kaasamist infektsioonikontrollinõuete järgimisse.

Lühendid ja mõisted:

Ravijuhendis kasutatavate lühendite ja asjakohaste mõistete loetelu kujuneb juhendi koostamise käigus.

Kliinilised küsimused:

<p>1. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajad peavad tegema kätehügieeni alkoholi sisaldavate antiseptikumidega või kasutama alkoholi mittesisaldavaid puhastusvahendeid, et vähendada <i>Clostridioides difficile</i> ja ümbriseta viiruste (nt noroviirus) avaldumust?</p>			
<p>P</p> <p>Tervishoiu-/hooldekodutöötajad</p>	<p>I</p> <p>Kättehügieeni alkoholi sisaldavate antiseptikumidega</p>	<p>C</p> <p>Alkoholi mittesisaldavad puhastusvahendid</p>	<p>O</p> <p><i>Clostridioides difficile</i> ja ümbriseta viiruste avaldumuse vähendamine</p>

Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada: Kas kätehügieeni tegemine alkoholi sisaldavate antiseptikumidega on tõhusam kui ilma alkoholisisalduseta puhastusvahendite kasutamine?

Tulemusnäitajad: *C. difficile* ja ümbriseta viiruste puudumine kätel, tervishoiutekkestes infektsioonide avaldumuse vähenemine

2. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajate sõrmuste, käekellade, käekettide ja -võrude kandmine või mittekandmine mõjutab mikroorganismide hulka kätel?

P	I	C	O
Tervishoiu-/hooldekodutöötajad	Sõrmuste, käekellade, käekettide ja -võrude kandmine	Sõrmuste, käekellade, käekettide- ja võrude mittekandmine	Mikroorganismide hulk kätel

Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada: Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajate käeete kandmine suurendab mikroorganismide hulka kätel?

Tulemusnäitajad: mikroorganismide hulga vähenemine kätel, mikroorganismide ülekandmise vähenemine, tervishoiutekkestes infektsioonide avaldumuse vähenemine

3. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajate küünete lakkimine, kunstküünete, püsigeellaki ja küünekaunistuste kandmine või mittekandmine mõjutab mikroorganismide hulka kätel?

P	I	C	O
Tervishoiu-/hooldekodutöötajad	Küünete lakkimine, kunstküünete, püsigeellaki ja küünekaunistuste kandmine	Küünete mittelakkimine, kunstküünete, püsigeellaki ja küünekaunistuste mittekandmine	Mikroorganismide hulk kätel

Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada: Kas ja kuivõrd mõjutab see, kui tervishoiu-/hooldekodutöötaja lakib küüsi, kannab kunstküüsi, püsigeellakki või küünekaunistusi, mikroorganismide hulka kätel?

Tulemusnäitajad: tervishoiu-/hooldekodutöötajate ja patsientide/klientide nakatumise/haigestumise vähenemine, mikroorganismide hulga vähenemine kätel, tervishoiutekkestes infektsioonide vähenemine

4. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajad peavad pindade saastumise vähendamiseks bakterite ning ümbrisega ja ümbriseta viirustega kasutama puhastusvahendeid ja/või desinfektante regulaarselt või mitte?

P	I	C	O
Tervishoiu-/hooldekodutöötajad	Puhastusvahendite ja/või desinfektantide regulaarne kasutamine	Puhastusvahendite ja/või desinfektantide	Pindade saastumise vähenemine

	Regulaarselt: -sagedalt puudutatavate pindade puhastamine puhastusvahendi lahusega vähemalt üks kord päevas, pärast nähtavat määrdumist ja pärast igat teadaolevat kontaminatsiooni -üldiste pindade ja varustuse puhastamine pärast nähtavat määrdumist ja vahetult pärast mahavalgunud vedeliku leket	mitteregulaarne kasutamine	bakterite ning ümbrisega ja ümbriseta viirustega
<p><i>Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada:</i> Kas pindade regulaarne puhastamine hoiab ära ja/või vähendab pindade saastumist? Kas Eestis või Euroopa Liidu tasemel on olemas ja juhendis saab esitada puhastusvahendite standardid?</p> <p><i>Tulemusnäitajad:</i> pindade saastumise vähenemine, tervishoiutekkestes infektsioonide avaldumuse vähenemine</p>			
<p>5. Kas naatriumhüpokloriti, peräädikhappe ja vesinikperoksiidi kasutamine lisaks tavapärasele puhastamisele / desinfektsioonile vähendab tervishoiuasutustes ja hooldekodudes <i>Clostridioides difficile</i>, multiresistentsete mikroobide, ümbrisega ja ümbriseta viiruste avaldumust või mitte?</p>			
P Tervishoiu- /hooldekodutöö tajad	I Naatriumhüpokloriti, peräädikhappe, vesinikperoksiidi kasutamine lisaks tavapärasele puhastamisele/desinfits eerimisele	C Tavapärane puhastamine/ desinfitseerimine	O <i>Clostridioide s difficile</i> , multiresistent sete mikroorganismide, ümbrisega ja ümbriseta viiruste esinemissageduse vähenemine
<p><i>Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada:</i> Kas lisaks tavapärasele puhastamisele/desinfitseerimisele vähendab lisaainete kasutamine <i>Clostridioides difficile</i>, multiresistentsete mikroorganismide, ümbrisega ja ümbriseta viiruste esinemissagedust tervishoiuasutustes ja hooldekodudes? Milline neist lisa-ainetest on kõige tõhusam?</p> <p><i>Tulemusnäitajad:</i> noroviirusega nakatunud patsientide/klientide ja tervishoiu- /hooldekodutöötajate arvu vähenemine, noroviiruse puhangu kestus;</p>			

Clostridioides difficile poolt põhjustatud infektsiooni avaldumuse vähenemine, multiresistentsete mikroorganismide poolt põhjustatud infektsioonide avaldumuse vähenemine; ümbrisega ja ümbriseta viiruste poolt põhjustatud infektsioonide avaldumuse vähenemine

6. Kas lõppkoristusel standardsetele puhastusvahenditele ja -praktikale lisaks vesinikperoksiidi auru kasutamine vähendab tervishoiuasutustes ja hooldekodudes mikroorganismide hulka pindadel või mitte?

P	I	C	O
Tervishoiu- /hooldekodutöö taja	Vesinikperoksiidi auru kasutamine ja standardsete puhastusvahendite ja -praktikate	Standardsete puhastusvahendite ja -praktikate	Mikroorganismide hulga vähenemine pindadel

Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada: Kas vesinikperoksiidi auru kasutamine lisaks standardsetele puhastusvahenditele ja -praktikale vähendab mikroorganismide hulka pindadel ja seeläbi ka tervishoiutekkete infektsioonide avaldumust?

Tulemusnäitajad: mikroorganismide hulga vähenemine pindadel, multiresistentsete mikroorganismide hulga vähenemine, tervishoiutekkete infektsioonide avaldumuse vähenemine

7. Kas lõppkoristusel lisaks standardsetele puhastusvahenditele ja -praktikale ultravioletvalguse kasutamine vähendab tervishoiuasutustes ja hooldekodudes mikroorganismide hulka pindadel või mitte?

P	I	C	O
Tervishoiu/hooldekodutöötaja daja lõppkoristusel	Ultravioletvalguse (UVC) kasutamine lisaks standardsetele puhastusvahenditele ja -praktikatele	Standardsete puhastusvahendite ja -praktikate kasutamine	Mikroorganismide hulga vähenemine pindadel

Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada: Kas ultravioletvalguse kasutamine lisaks standardsetele puhastusvahenditele vähendab mikroorganismide hulka pindadel ja seeläbi ka tervishoiutekkete infektsioonide avaldumust?

Tulemusnäitajad: mikroorganismide hulga vähenemine pindadel, multiresistentsete mikroorganismide hulga vähenemine, tervishoiutekkete infektsioonide avaldumuse vähenemine

8. Kas pindade töötlemine antimikroobsete ainetega patsiendi/kliendi alas vähendab tervishoiuasutustes ja hooldekodudes mikroorganismide hulka pindadel või mitte?

P	I	C	O
	Patsiendi/kliendi alas antimikroobsete	Patsiendi/kliendi alas tavapärase pindade	Mikroorganismide hulga

Tervishoiu- /hooldekodutöö tajad	ainetega pindade töötlemine	kasutamine (antimikroobsete ainete mittekasutamine)	vähene mine pindadel
<p><i>Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada:</i> Kas antimikroobsete ainetega töödeldud pindadel on vähem mikroorganisme ja seeläbi väheneb tervishoiutekkest e infektsioonide avaldumus ja antimikroobne resistentsus?</p> <p><i>Tulemusnäitajad:</i> mikroorganismide hulga vähene mine pindadel, tervishoiutekkest e infektsioonide avaldumuse vähene mine, antimikroobse resistentsuse vähene mine</p>			
<p>9. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajad peavad kasutama isikukaitsevahendeid või mitte, et vähendada tervishoiutekkest e infektsioonide avaldumust?</p>			
P Tervishoiu- /hooldekodutöö tajad	I Isikukaitsevahendite kasutamine: -kinnaste kandmine, kui on võimalik käte kokkupuude patsiendi vere ja teiste kehavedelike (v.a. higi) või nendega saastunud esemete ja pindadega. - puhaste kinnaste kätte panemine vahetult enne patsiendi limaskestade ja vigastatud naha puudutamist. -pritsmekindla kirurgilise maski kandmine töötajate hingamisteede kaitseks. -ühekordse kilepõlle või pritsmekindla kaitsekitli kandmine tervishoiutöötaja tööriietuse kaitsmiseks igal tegevusel, kus on võimalik tööriiete kokkupuude patsiendi ja tema lähiümbrusega. -visiiri või kaitseprillide kandmine töötaja naha ja silmade kaitsmiseks, et vältida	C Isikukaitsevahendite mittekasutamine	O Tervishoiutekkest e infektsioonide avaldumuse vähene mine

	kokkupuudet aerosoolidega patsiendi hingamisteedest või on oht kokku puutuda vere ja teiste kehvedelike pritsmetega. -respiraatori kandmine töötajate hingamisteede kaitseks aerosoole genereerivate protseduuride korral		
<p><i>Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada:</i> Kas isikukaitsevahendite kasutamine kindlates situatsioonides vähendab tervishoiutekkete infektsioonide avaldumust? Milline on hetkel (koroonapandeemia käigus lisandunud teabele vastav) tõendus põhine standard? Eesmärgiks on hinnata (tavapäraseks kujunenud) vahendite kasutamise tõhusust ning esitada standardnõuded.</p> <p><i>Tulemusnäitajad:</i> tervishoiu-/hooldekodutöötaja käte saastumise vähenemine, tervishoiu-/hooldekodutöötaja tööriiete saastumise vähenemine, tervishoiutekkete infektsioonide avaldumuse vähenemine, multiresistentsete mikroorganismide poolt põhjustatud infektsioonide avaldumuse vähenemine</p>			
<p>10. Kas tervishoiu-/hooldekodutöötajaid tuleb vaksineerida B-hepatiidi, gripi, COVID-19, leetrite, läkaköha ja tuulerõugete vastu või mitte, et vähendada patsientide/klientide ja teiste asutuses töötavate ja viibivate inimeste nakatumist?</p>			
<p>P</p> <p>Tervishoiu- /hooldekodutöö tajad</p>	<p>I</p> <p>Vaksineerimine B- hepatiidi, gripi, COVID-19, leetrite, läkaköha ja tuulerõugete vastu</p>	<p>C</p> <p>Mittevaksineerimi ne B-hepatiidi, gripi, COVID-19, leetrite, läkaköha ja tuulerõugete vastu</p>	<p>O</p> <p>Patsientide/kl ientide ja teiste asutuses töötavate ja viibivate inimeste nakatumise vähenemine</p>
<p><i>Millist probleemi soovitakse küsimusega lahendada:</i> Kas tervishoiu- /hooldekodutöötajate vaksineerimine vähendab patsientide/klientide ja teiste asutuses viibivate ja töötavate inimeste nakatumist nimetatud vaktsiiniväldivatavatesse haigustesse?</p> <p><i>Tulemusnäitajad:</i> patsientide/klientide ja teiste asutuses töötavate ja viibivate inimeste nakatumise vähenemine vaktsiiniväldivatavatesse haigustesse</p>			

Tervishoiukorralduslikud küsimused

- 1. Kuidas korraldada infektsioonikontrolli-alased koolitused tervishoiu- ja hooldekodutöötajatele – kellele, millises mahus ja millise intervalliga?**
- 2. Kuivõrd ja kuidas kaasata patsient/klient infektsioonikontrolli nõuete järgimisse tervishoiuasutuses/hooldekodus?**